

Markéta Šichtařová: Rozšíří se eurozóna o Burkinu Faso?

- CZ24 News | 18. července 2020

Když jsem byla dítě, vykládalo se, že jednoho dne prý nebudou války, všichni Evropané se spojí a budou žít v jednom státě, kde bude jak v pohádce. Pochopitelně to znamenalo, že všichni taky budou mít jedny peníze. Čím jsem byla starší, tím víc bylo jasné, že to je jen sen. Války budou vždy. A mít v celé Evropě jen jeden stát a jedny peníze taky není reálné.

Nicméně mnoho lidí stále pohádce věří. Jejich sen je opět blíž, když Chorvaté a Bulhaři udělali další nezbytný krok k tomu, aby zrušili své měny a nahradili je eurem. Vstoupili do takzvaného systému ERM II, v němž musí setrvat nejméně dva roky. Pak začíná proces přechodu na novou měnu, takže teoreticky mohou země přijmout euro už v roce 2023.

Mnoha fandům unifikace možná ukápla i slzička dojetí a závisti. V době kolem našeho vstupu do EU se mluvilo o tom, že euro přijmeme už v roce 2007. Pak se mluvilo o roku 2010. Vláda měla řadu termínů. A potom se otočila nálada ve společnosti, změnily se vlády a termíny přijetí eura se raději přestaly stanovovat, protože začalo být směšné, jak se stále odsouvají.

Zatímco kdysi chtěli lidé euro co nejdřív, s příchodem dluhové krize v Řecku otočili a o euro ztratila značná část z nich zájem. Pochopili, že do hořícího domu se stěhuje jen blázen a že i s naší korunou se máme dobře.

Když Slovinci přijali euro, posloužili jako příklad, že euro není žádnou výhodou. Ačkoli mají Slovinci euro, stále odhazují za prací do Čech. A to platí eurem už řadu let. Kdyby bylo euro zázračnou pilulkou, odcházeli by Češi na Slovensko, nikoliv naopak.

Chorvaté vstoupili do EU mnohem později než Češi, přesto nejspíš přijmou euro už deset let po svém vstupu. Když si vzpomenu na válku na Balkáně v devadesátých letech, je to pro ně svým způsobem úspěch.

Pro eurozónu to ale žádné vítězství není. Stále se rozrůstá o chudší a chudší země. A to není dobře. Už mnoho let před vznikem eura ekonomové věděli (a jeden z nich dostal i Nobelovu cenu), že měnová unie funguje tím lépe, čím jsou si státy podobnější. Není problém mít jednu měnu v Rakousku, Německu a Beneluxu. Je to ale problém, když k nim přidáte ekonomikou s naprosto odlišnou úrovní. A to je problém zejména Bulharska. Je to příliš chudá země.

Nejvíce do očí bijící je bulharský hrubý domácí produkt (HDP) přepočtený na hlavu. Zatímco v eurozóně byl v roce 2019 podle Eurostatu 31 280 eur, v Bulharsku jen 6 800 eur. Tady o podobnosti nelze vůbec mluvit. Pro zajímavost: Lucembursko má HDP na hlavu 83 640 eur. Někdo může říct, že Lucembursko je specifická ekonomika a extrém. Dobře, tak pojďme na Balkán: Slovinský HDP na hlavu činí 20 490 eur. Více to nemusíme rozebírat. Jestli chce eurozóna pokračovat v rozšiřování, tak může třeba pokračovat u zemí rovníkové Afriky. Možná tam budou mít lidé také pocit, že jsou konečně v klubu bohatých.

Eurozóna opravdu bývala vnímána jako klub bohatých. Ale jen do doby, než se ukázalo, jak je předlužený její jih. Bohužel se stávající epidemií a přemrštěnými opatřeními proti němu dluh eurozóny dál poroste. Itálie letos nebude daleko od zadlužení, které u Řecka bylo považováno za neudržitelné. Tehdy vznikl euroval, aby hájil jednotnou měnu. Byl to velký krok, se kterým se předtím nepočítalo. Euro mělo žít bez valu jako dolar. Dokonce kvůli eurovalu padla i slovenská

vláda, když jedna z koaličních stran nechtěla pomáhat papírově bohatšímu Řecku s placením dluhů.

Dluh je také jedním z hlavních argumentů, proč nevstupovat do eurozóny. Evropská dluhová krize totiž nebyla nikdy vyřešena. Dluh byl jen zameten pod koberec a přestalo se o něm mluvit. Proto se nyní politici opět musí scházet, aby řešili, jak to udělat, aby se Evropa mohla dál zadlužovat a nevypadalo to tak trapně. Proto musí vzniknout nové záchranné instituce. Proto se ale také bohaté Německo nebrání rozšíření eurozóny o chudé země. Do hry je totiž třeba vtáhnout co nejvíc států: Všichni budou společně pomáhat a ručit. V banku bude ještě víc peněz než kdy dřív.

Mnozí fanouškové eura taky chápou rozšíření eurozóny jako rozšíření „zóny míru“. Domnívají se třeba, že když Pobaltí přešlo na eura, už se nemusí bát Ruska, protože podle nich společná měna zastaví tanky. V této logice chápou rozšíření eurozóny jako pojistku i před další válkou na Balkáně.

To je dost naivní. Na Balkáně to už dávno doutná. Sice se tam neválčí, ale v srdcích zůstává velká nenávisť. Kosovo není vyřešeno a mnozí se stále bojí myšlenky Velké Albánie. Tento problém se ještě vrátí – a je jedno, jakou měnou se na Balkáně bude platit.

Často se mě lidé ptají, zda mají Češi euro přijmout. A teď, po přijetí eura v Chorvatsku, jich asi bude ještě víc. Mohla bych vyjmenovávat mnoho argumentů, proč bychom euro přijímat neměli. Mohla bych jmenovat studie, které ukazují, které země na euru vydělaly a které prodělaly. Ale nebudu.

Během těch necelých dvaceti let, co u nás euro zleva zprava diskutujeme, se z něho pro mnoho lidí stalo náboženství. Diskusi už jen předstírají. O přechodu na jiné náboženství se přeci nediskutuje. Už neposlouchají, už jen vysílají. Kdo ještě nemá na euro názor, nejspíš ho už mít ani nebude. Nebudu tedy nikoho přesvědčovat.

Některá sdružení a neziskovky stále vedou zbytečnou bitvu a snaží se někoho zlomit. Vzhledem k tomu, jak pěkné grafiky a zavádějící argumenty prezentují na sociálních sítích, nepochybuju, že si platí dobré agentury. Jejich lobbisté ale selhávají. S Čechy nic nesvedli. Podle eurobarometru je 60 % Čechů proti zavedení eura.

Když se ale podíváme na jiné průzkumy, třeba na CVVM, tak podle něj euro nechce hned 75 % lidí. Oba průzkumy přitom proběhly v dubnu 2019. To je celkem velký rozdíl. A přesto je výsledek „stejný“: Prostě drtivá většina lidí euro nechce. A malá menšina (podle CVVM 20 %) to nechce pochopit a vyrábí manévry.

Euro pro ČR není užitečné, ale Chorvatům a Bulharům držím palce. Ještě nemají vyhráno. Teď to teprve začne být zajímavé. Vzpomeňte na Slovensko, kde se šušalo, kdo na euru vydělal, když prý mu byl údajně na jachtě v Monaku prozrazen kurz, za který proběhne finální přechod z koruny na euro. A Balkán je znám korupcí...

Markéta Šichtařová